

197

REDACTIA

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
un an 20 cor.
6 luni 10 "
3 luni 5 "
o luna 2 "

Nr. 11 de Duminică pe an 4 coroane.

pentru România și străinătate pe an 40 fraci.

Anunșurile nu se însoțesc.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Perence-utosa nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un sir garmond: p1 la dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori defrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

MAJESTATEA SA ȘI UNGURI.

N-am înșelat ieri scriind că proclamăția Majestații Sale a venit asupra șovinistilor ca un duș rece. Nu, nu așa s'au întâmplat lucrurile. Dușul recorește, desmeticește, îl readuce omului greapta judecată. Proclamația M. Sale în acest efect l-a avut însă asupra presei maghiare și a bărbaților politici, ci a fost ca o bombă care cade într-o magazie cu praf de pușcă.

Majestatea Sa Francisc Iosif spune pe proclamăția sa:

„Ear armata Mea aște, că nici odată nu voi abține de acele drepturi și îndreptățiri ce sunt asigurate Majestății oștirilor.”

„Armata mea să rămână comună și unitară, cum este astăzi.”

Barabás Béla însă, șeful obstrucțiunii maghiare, cel care a provocat așa zicând situația de azi, scrie în *Függetlenség* delă 18 Septembrie:

„Cine dracu a putut să conceapă acest brutal atac întru constituția maghiară, această isbucnire fără suflet împotriva poporului maghiar? ...”

Pentru-că cui sună acest ton îngâmfat, că nici odată nu va abține de drepturile și îndreptățirile asigurate Majestății oștirilor?

„Dar cine-l cel ce cu autocraticele tiran vrea să esplice că întru aceste drepturi este dispoziția asupra celui mai scump tesaur al nației maghiare, dispoziția asupra limbii unghureștii?”

„Ordinul de zi scos la lumină este o brutală ofensare a limbii maghiare, e temeritate împotriva legilor nației maghiare.”

„Porunca asta cătră armată nu e bine făcută. Duh ticălos l-a inspirat și-l face seltatic chiar și pe cel mai blând Ungur.”

Și așa mai departe, terminând cu indemnul că Ungurii să se despartă

total de Austria, ca *Impăratul Austriei să nu mai fie și Rege al Ungariei*.

Propagă deci — *revoluția!*

Chiar guvernamentalul ziar *Arad és Vidéke* scrie:

„Ordinul acesta de zi cătră armată este — politicizare. A căzut între noi ca o bombă. Publicarea și aducerea lui în publicitate așa de tute, îl dă caracterul unui *ultimatum*. Eata, într'un ordin cătră armată ni se spune care este voința neschimbabilă a Coroanei într'o afacere de *crisă internă*. Asta-i forma cea mai imposibilă de comunicare între domnitorul constituțional și între nația fidelă. Nația a așteptat o proclamăție în aceste zile grave și a primit în schimb o poruncă militară.”

Cât despre d'alde Bartha Miklós și alții de soiul său, scriu și mai seltatic. Astfel *Magyarország* delă 18 c. scrie:

„Sorți-s aruncați. Spiritul d'acum jumătate secol. despre care se zicea că este inmormântat, eata a revenit. La 2 Decembrie 1848 Francisc Iosif își propusese ca ținta a vieții sale ca toate popoarele sale să le îmbine într'un *întreg mare*, și azi, după 55 ani earășt stă înainte-ne stafia *marelui întreg*...”

Termină îndemnând Ungurii să nu mai pldtească dare, nici la miliție să nu între.

„Egytértés” scrie:

„Impăratul a vorbit. Generalissimo a vorbit. Dar nu regele Ungariei a vorbit. Vom trece deci cu stina convenită pe lângă porunca apărută azi și *nu o luăm spre cunoștință*. Politica maghiară va merge și ea pe calea sa, ca și când șeful suprem al armatei nici n'ar fi crezut necesar să dea un Befehl ce se abate dela șablon cătră al VII și XII corp de armată.

„Acel ordin de zi este treaba corpului VII și XII de armată, nu a

nației maghiare. Nația nu-l ia și nici nu-l poate lua la cunoștință.”

Să vedem acum ce scriu ziarle austriace despre proclamăția M. Sale.

„Reichsmehr” scrie:

„Intunerecul s'a risipit: proclamăția a luminat situația încurcată cum luminează fulgerul. D'odată vedem iarăș clar. Cuvântul *decizător* a fost rostit și optimistii maghiari, cari au voit schimbări temeinice, pot să vadă acum că zadarnic cultivă asemenea speranțe mari.”

„Fremdenblatt” scrie:

„Adânc emoționați vor lua popoarele monarchiei la cunoștință aceste cuvinte, cu emoție adâncă și aprobare unanimă, pentru-că de grije mare scapă cel-țe temeau unitatea armatei și poziția glorioasă de mare putere a monarchiei. Porunca împărătească către armată asigură existența și unitatea definitivă a acestei instituțiuni care monarchiei în timp de mari încercături și primejdii i-a fost stâlp puternic, după-cum asta-i va fi și în viitor. Capul suprem al oștirii a făcut cunoscut trupelor Sale, că armata va rămâne unitară și o singură organizație. Instanția cea mai înaltă a statului și-a spus cuvântul, aceea instanție, care stă mult d'asupra partidelor și încarnează monarchia. De azi încolo înțepând, trebuie să înceze orice îndoială asupra intereselor celei mai vitale ale monarchiei.”

După cum se vede, deși chiar Monarhul li-o spune și întreaga Austrie, să-și l-a gândul dela maghiarizarea armatei, deși însuși Tisza István a declarat-o că *a merge pe calea pornită însemnează a ajunge în fața glonțului ori sub — furci*, șovinistii tot nu vor să înțeleagă.

Noi credem însă că zadarnic e d'aci încolo ori ce sbucium, Monarhul și-a spus cuvântul și nu poate decât să și-l țină... *Ori vor Ungurii să-l si-*

lească să abdice? Dar oare care dintr'înșiți nu e convins, că rege mai bun pentru dînșiți și mai constituțional nu o să aibă în vecii-vecilor?!

Nu le rămâne deci decât să se supună. Căci pe cale legală — cum zice ei — nu mai pot să ajungă realizarea concesiilor militare.

Ear cu revoluția — a trecut baba cu colact!

Resboi turco-bulgar. Evenimentele din Macedonia iau mereu un caracter mai serios. Revoluția se întinde tot mai mult și amenință să se lățască peste întreaga peninsulă balcanică de sub stăpânirea Sultanului. Bulgaria dela început favorizase pe ascuns rescuțitul, iar acum — cum se depeșează din Viena — s'a dat ostentativ pe partea rescuțăților. *Trupele bulgare au trecut granițele turcești.* Asta va să zică începerea resboiului.

Convocarea Reichsrathului.

M. Sa a convocat pe ziua de 23 Reichsrathul. Convocării acesteia i-se dă o mare însemnătate în împrejurările actuale. Eata de ce. E vorba că Reichsrathul să stee în sesiune numai trei patru zile, ș'anume până ce va vota anularea articolului de lege Chiari, articol care prevede că noul contingent militar (sporit) numai așa să fie pus în vigoare, dacă va fi primit și în Dieta ungară.

Prin aceasta se urmărește un lucru cerut de toate partidele din Austria: să nu fie reținută până la anul nou cel ce au împlit 3 ani de serviciu, ci să fie chemați sub drapel cel asenteți deja, dar cari pe baza art. Chiari nu s'ar putea chema până ce legea recrutării nu se poate aplica și în Ungaria.

Se va reveni deci la legea veche, pe baza căreia se vor chema tinerii sub arme și astfel dela 1 Octombrie încolo numai în Ungaria vor rămâne sub arme soldații cari au servit deja trei ani.

Cu dreptate deplina ar fi însă ca și în Ungaria numai Ungurii să fie ținuți sub arme, căci celelalte naționalități nu au contribuit nimica la crearea acestor stări de lucruri deplorabile.

Românii din Viena.

Pușni dintre noi își dau seamă despre numărul însemnat al Românilor din Viena. Cel mai mulți își inchipue că la Viena Români sunt numai studenții universitari și căți-va doctori. Pe când în Viena sunt peste o mie Români. Și nu e aci vorba de număr numai, care, în cele din urmă, într'un oraș așa mare n'ar însemna mult. E vorba însă aci de *calitate*: cel mai mulți sunt adică intelectuali și mari industriași, cari ocupă pozițiuni respectabile și unii sunt chiar bărbați de remarcabilă însemnătate în monarhie.

Soartă că nu va fi fără interes, pentru simțitorii, ca la acest loc să ne ocupăm de frații noștri cari deși într'un oraș al luminii, cum zicea primarul Vienei, dr. Lueger, dar urmărese cu viu interes tot ce se petrece *acasă*. Mai mult încă: la toate mișcărilor naționale au luat parte și după cum știm, chiar acum sunt în fierbere pentru a întemeia un așezământ care tuturor să fie mamă ocrotitoare, dar tot-d'odată și semnul cel mai eclatant al conștiinței și viteții lor naționale. Vor să ridice o *biserica română gr.-orientală*, plan conceput încă prin anul 1896, dar care în urma greutăților întâmpinate — ca să nu zicem indiferența celor cari mai ales trebuiau să-l sprijinească — a stat apoi în ufare.

Acum earășt se frământă și e de dorit ca străduințele lor să fie încoronate de cel mai desvârșit succes.

Eata membrii mai marcați ai coloniei române din Viena și tot-d'odată și pionieri ai românismului în marele ocean german:

Colonel Lupu, un binemeritat ostaș al M. Sale, care de când s'a retras la pensie par'că a reținut, pentru ca forțele toate să le inchine luptei naționale. Atât ca membru al Sinodului din Caransebeș, unde așa zicând înlocuiește pe regretatul general Seracin, cât și ca fruntaș al Românilor vienezi, preocupare lui e — biserica. Frații noștri din capitala imperiului sunt tributarii Grecilor, căci ei susțin cele două biserici grecești, Grecii abia mai fiind un mănunchiu și colonelul Lupu are nobila ambiție să contribuie el în primul rând la ridicarea unei biserici gr.-orientale române. Dumnezeu să-l ajute!

Dr. **Steric Ciurcu** este unul dintre cei mai vechi colonizatori vienezi, cunoscut în cercuri largi atât române cât și germane, căci în afaceri de sănătate nu trece Român prin Viena fără ca nu dr. Ciurcu să-l ducă la consultările cu celebritățile medicale. A fost vreme îndelungată în capul tuturor acțiunilor pornite de societatea universitară „România Jună” și, alături de colonel Lupu, factor în mișcarea pornită pentru întemeierea bisericii române. D'asemeni la parte activă la toate mișcărilor noastre naționale. Astfel a fost membru al conferenței naționale dela 1892 și 1893 și-l văzurăm sosit din depărtare mare și la adunarea generală a Asociațiunii ce s'a ținut anul acesta la Bala-mare.

Grigore Teclu, profesor la academia comercială din Viena, se ocupă cu știința,

căștigând în felul acesta numelui românesc cinste și considerație.

Dr. **Pamfilie Dan** (dela Landesgericht) și-a căștigat merite mari în mișcarea pentru ridicarea bisericii.

Pavel Boldea e un român de inimă care ține să desvolte simțul național și religios nu numai în oștire, fiind d-sa preot militar, dar cu o rară abnegație și fără nici o remunerație adună copii români din Viena când la o familie, când la alta, și-i învață religia, iar pe cei cari vorbesc slab românește, îi întărește.

Dr. **Alexandru Popa** pe vremuri luase parte activă la luptele noastre politice d'acasă. Era un devotat al „Tribunei” care ni-a dat nouă vicață politică. Acum are o poziție (și mai ales clientelă) respectată în Speising (suburbiiu al Vienei).

Dr. **Turcu** din Währing (alt suburbiiu) s'a aruncat și în politică și a devenit un bărbat mult prețuit chiar de dr. Lueger, al cărui aderent este.

Tot astfel e și Dr. **Ternoveanu**.

De prin părțile aradane avem o grupă întreagă. Astfel pe dr. **Cuparescu**, dantistul cu nume, dr. **Isidor Bodea**, care deși tânăr încă, este un medic de copii cu vază, dr. **Lazar Popovici**, care și-a început activitatea de medic sub protecția merituosului dr. Hosan, dr. **Marius Sturza**, dirigent al Sănatoriului dela Weiltschhof (lângă Viena). E d'asemeni bine cunoscut și apreciat dr. **Emanuel Doctor**, ear dintre cei stabiliți la Viena

mai recent: dr. **Roșca**, dr. **Moldovan**, după cum ca membru fruntaș al coloniei vieneze se poate considera și dr. **Aurel Onciul**, ales nu de mult deputat în Bucovina, o adevărată celebritate pe teren economic-politic.

Din generația mai tânără amintesc pe dr. **Sextil Pușcariu**, care în curândă vreme va ajunge docent-privat la marea universitate vieneză și pe **Mihai Popovici**, tânăr nu numai cu aptitudini suflatești, dar și situat așa fel, în cât numai dela d-sa depinde ca în viitoarele mișcări naționale să-și cucerească loc de frunte.

După-cum vedem, din colonie fac parte Români din toate provinciile monarchiei, cari, la rindul lor, întrețin și ei relațiuni cu Români de pretutindeni. Relațiunile aceste sunt, se înțelege, mai întime cu tineretul universitar, viitorii fruntași ai noștri. Și din acest punct de vedere este o chestie de importanță pentru toți Români că *ce spirit domnește între Români stabiliți la Viena*. Și până acum a domnit acolo un spirit escelent. D'aci încolo, devenind colonia tot mai mare și având în mijlocul ei bărbați bătrâni încercați și tineri entusiași, nu ne înlocim, că spiritul bun românesc va continua să vieze acolo.

Le dorim tuturor prosperare, ca printr'înșiți neamul românesc să se întărească tot mai mult.

Leandru.

Criza ministerială.

Am ajuns dar începutul sfârșitului crizei: indicată fiind calea rezolvirii, rezolvirea nu mai poate întârzia mult. Și M. Sa în proclamația adresată către armata Sa credincioasă a indicat franc această cale: criza trebuie să se rezolve fără concesii militare pe sama maghiarilor. Asta o cer interesele monarhiei, dinastiei și ale popoarelor nemaghiare.

Proclamația firește, a avut efectul unei bombe. Șovinismul maghiar nu mai știu de neștie că nu li-a succes să înfrice Viena spre a căpăta în mâni cea mai puternică armă de maghiarizare: armata națională maghiară.

Maî ales kossuthiști sunt desconcertați. Indată ce au aflat despre cuprinsul proclamației, s'au adunat la sfat și au hotărât ca telegrafice să-l cheme în capitală pe contele Apponyi, președintele Dietei, care acum petrece la moșiile sale din Eberhardt, — și să-l roage pe basă §-lul 252 din regulamentul de casă să convoace Dieta pe ziua de 23 Septembrie. Rugarea e subscrisă de 22 deputați între alții și de Kossuth, care încă aseară a sosit în capitală.

Ce privește geneza proclamației, în cercurile politice din Viena se vorbește, că proclamația era deja gata, când mai zilele trecute Șeñl l-a cercetat pe Körber în Reichenau. E opera lui Körber, care a declarat M. Sa că partidele din Austria nu vor mai sprijini guvernul, *dacă nu se va face ceva, ce să-i întârziească în credința lor.* Și la asta M. Sa s'ar fi hotărât pentru lansarea proclamației. În Reichsrathul din Austria, convocat pe ziua de 23 Septembrie, vor avea loc scene furtunoase: demonstrații energice contra pretensiunilor naționale ale Maghiarilor.

Ministru-președinte Khuen Hédevary, intervievat de un redactor al ziarului vienez „Die Zeit“ a spus că abia sosit la Viena, n'a avut încă vreme să fie primit în audiență de către M. Sa și astfel n'are cunoștință despre planurile M. Sa. De altminteri, *atât el cât și ceilalți miniștri au rămas surprinși de proclamațiunea care a stîrnit în cercurile politice din Budapesta mult resentiment.* A mai declarat că M. Sa îl va primi în audiență Sâmbătă la 10 ore.

Caracteristic pentru situație e, că toți cu obstrucționismul: Kossuth, Polonyi, Bartha, Eötvös, apoi miniștrii Wassits și Darányi, *înceamnă poporul la absolută liniște!* (Vorba vine: Luați-l de pe mine că-l omor).

Ca efecte ale proclamației înregistrăm hotărîrea municipiului Kis-Kunfélegyháza (cu 69 contra 33 voturi), d'a nu mai încasa darea, și de-a refuza chiar și primirea dărîi dela cei cari de bună voie s'ar însuina.

Aste-s însă numai svircoliri neputincioase! Criza s'a sfârșit nu sunt concesii militare!

Ungurii păcăliți.

Am spus deja cum s'au păcălit Ungurii: au chemat la dinșii pe membrii conferinței interparlamentare din Viena, și când colo dintre aceștia socialistii, după ce au mâncat și beut bine, i-au batjocorit rău într-o adunare socialistă ce s'a ținut Duminecă în Budapesta. Eată cum își varsă năcazul „Alkotmány“:

„Social-democrații internaționali într'un punct sunt mari, și chiar neîntrecuți: adică în călcarea în picioare a tuturor regulilor de bună creștere. Eată cel mai nou cas. S'a petrecut alaltă-eri la adunarea social-democrată, care s'a ținut în Budapesta în Tattersall. Hotărîrea adunării adusă contra partidului kossuthist, se ține de altă pagină, aici înregistrăm numai faptul, că la această adunare au luat parte și au

vorbii 4 social-democrați din străinătate. Toți patru sunt membrii conferinței de pace interparlamentare. Toți 4 au venit la Budapesta chemați de contele Apponyi Albert, au vizitat și au admirat palatul parlamentului și au consumat cu veselie șampagnia arhiducelui Iosif, pe insula Margareta, complimentându-se mereu înaintea acestor domni mari. Apoi s'au dus la adunarea internațională social-democrată și acolo au atacat cu furie și cu ură pe contele Apponyi și pe „burghezul“, de a cărui ospitalitate s'au bucurat. Și social-democrații din Budapesta, cari se numesc pe sine „pagabonți fără patrie“, au aplaudat sgomotos pe colegii din străinătate: pe francesca d-na Sorgue, pe belgianul Furnemont, pe italianul Lollini și pe elvețianul Brüstlein. N'a fost nimeni în adunare, căruia să i-se fi revoltat sentimentul de cinste pentru această palmă nerușinată ce i-se da ospitalității. Se înțelege, că toată adunarea era social-democrată. Numai asta am voit s'o însemnăm. Și încă aceea, că presa ovrăiească din Budapesta, care a luat în arîndă apararea constituției maghiare, cu nict o vorba nu le-a amintit colegilor lor despre oare-care supraveghere a autorităților, care le putea fi neplăcută. Despre ce de altcum în rîndul acesta și poliția noastră și-a uitat. Și înțelege fiind-că era vorba de social-democrați“.

Sfîrșitul pămîntului.

Profesorul Stenzel, ale cărui prevederi s'au împlinit întocmai, prevede lucruri nu tocmai vesele:

„Declar, scrie el din Hamburg — că erupția actuală a Vezuului nu se va opri curînd, dar că are să crească în intensitate prin aruncari de pietre, de lavă și de o puternică degajare de gaze și de abur care va fi între 5 și 12 Septembrie st. n. și între 19 și 25 Septembrie.

„Din punctul de vedere al teoriei trebuie să spun că efectul trebuie să fie grozav la 11 Septembrie.

„Nu mai încape vorbă că are să se simtă până atunci multe cutremure“.

Profețiile lui se împlinesc.

Am spus în ultimul nostru număr de uraganele cărî au băpșuit Nord-Vestul Europei. Alte telegrame sosite ieri și astă-noapte ne anunță că uraganele se apropie și de noi.

Alaltă-eri în Anglia o mulțime de trenuri n'au mai putut circula din cauza furtunilor. Instalațiile de băi de mare au fost curățate de vînturi. Cablurile telegrafice dintre Anglia și America au fost rupte și o mulțime de vase s'au înecat.

În Olanda și Belgia uraganul a fost tot atât de puternic, încât a dărâmat liniile telegrafice și telefonice și a înecat o mulțime de vapoare.

Furtuna a pricinuit mari pagube și în Boemia.

La Frankfurt pe Main uraganul a cauzat multe nenorociri. Peste 100 de pomi au fost scoși din rădăcină. Acoperișurile mai multor case au fost duse de vînt.

Astfel de uragane au fost și în München și în Bavaria, liniile de telegraf au fost întrerupte.

*

La noi, până acuma s'a semnalat o căldură tropicală pe ziua de ieri, precedată de un cutremur de pămînt violent care s'a produs la orele 10 și 2 minute dimineața și a durat vr'o 18—20 secunde, fiind de o violență extra-ordinară.

Cutremurul a fost simțit în toată țeara și din aceeași direcțiune dela Sud-Vest spre Nord-Est.

Știri sosite din Galați, Brăila, Iași, Caracal, Vaslui, Ostrov, Odobești, R-Vâlcea, Adjud, Tîrgoviște, Focșani, Bușteni, Oltenița, etc. spun că și acolo cutremurul a fost violent.

Nicăiri nu s'au întemplat accidente, spaima însă a fost pretutindenți mare.

(„Cronica“).

Cearta social-democraților germani.

Când cu ocazia ultimelor alegeri germane se înmulțise numărul social-democraților într'atîta, încât era temere că vor avea mare influență în Reichstag. Dar s'a ivit discordia și între social-democrați, cea ce nu numai că va micșora forța partidului, ci poate că-l va și rupe în două: în ortodocși și revisioniști. Lupta dintre „Vorwärts“ și „Bebel“ e cunoscută și deja s'au văd presimțurile certelor ce vor urma După-cum se prevedea — cearta se continuă acuma, în adunarea social-democrată din Drezda. Din imperiul întreg au fost prezenți cam 300 delegați. Au fost de față: Bebel, Vollmar, Bermoteln, Heine, Braun etc. Ciocnirea s'a întemplat la discuția punctului din program, care se referă la munca zărilor social-democrați dela foile civile. Au luat cuvîntul Bebel, Dr. Francisc Mehring, prim redactorul dela „Leipziger Volkszeitung“ și Dr. Braun. Dr. Braun se silea să dovedească de ce a scris el în „Zukunft“, și a obiectat că Liebkecht a scris contra social-democraților în cel mai josnic ziar, în „Fakel“. Dr. Francisc Mehring, provocătorul discordanțelor, trăește din minciunt. Toți știu despre el că în revista „Gartenlaube“ a înjurat pe social-democrați: Bebel (cătră Braun). Apără-ți onoarea, dacă ești în stare! Braun: Onoarea mea încrede-mi-o mie!

Bebel: Oh, cu plăcere numai s'o păstrezi pentru domnia ta. Braun: Și d-ta pe a d-tale. Presidentul Singer admoniază pe certăreți zicîndu-le, că prin purtarea lor de elevi strică principiile partidului. Bebel respinge admoniarea.

Din aceste exemple se pot vedea nu numai că cu iubire frățiască se tratează social-democrații, dar și căț oamenii credincioși principiilor, pot fi între membrii acestui partid.

VOIAJUL ȚARULUI.

După ultimele știri sosite din Petersburg, programul voiajului ce Țarul va face a fost stabilit astfel:

În cursul săptămînei curente va fi la Darmstadt spre a visita familia mare Ducală de Hessa, rudele Țarinei, cu care ocazie va asista la nunta Prințului Andrei al Greciei cu Prințesa de Batenberg; ear d'aci va pleca în Stîria spre a lua parte la vîntătorile ce Imperatul Francisc Iosef a pregătît în onoarea sa,

Din Stîria Țarul se va reintoarce la Darmstadt unde va petrece timp mai îndelungat, până aproape de finele lunii Octomvrie, când va pleca în Italia spre a visita pe Regele Victor Emanuel.

Spiritiști celebri.

Zilele acestea au sosit în orașul nostru spiritiști celebri Homes și Fey. Ei vin acum din România. Pe unde numai au trecut, au stîrnit admirare.

Eată ce scrie, de exemplu. „Evenimentul“ din Iași despre ei:

Homes și Fey sunt cei mai mari spiritiști ai lumii. Deviza lor: știm totul, vedem totul, ghicim totul, a fost găsită ca adevărată, pretutindenți unde celebra pereche artistică a uimit lumea cu experimentele ei.

Ghicitul se execută de Homes și Fey, în chip absolut unic în felul său. Homes și Fey nu-ți propun ca să te gîndești la ceva, pentru ca în urmă să-ți spuie gîndul — ci îți spun, d'odată, la ce anume te gîndești.

Doamna Homes-Fey este cel mai desăvîrșit mediu cu dublă vedere, a timpurilor noastre.

În chip uimitor și cu repeziciune menală ea ghicește toate obiectele aîla în posesia spectatorilor. Un spectrul în posesia, spre pildă, a unui cutit, afla dela d-na Homes, cu uimitoare precizie, fabrica lui de proveniență, câte șuri are, dacă e de fildeș, baga sau c...

Dacă spectatorul va avea cărți dîzitate asupra lui, d-na Homes-Fey, va sice nume sunt tipărite pe ele.

Culmea tuturor culmelor, este ducția în cabina d-na Homes se vede un divan legată de mâni și de picioare. În timpul acesta spiritele apar pe seși cu mîi de flori umplu scena.

Programa serală — un adevărat top de minuni — conține și părți de humor tot atât de original, pe cât de originale sunt și celelalte experimente.

Doamna Homes se apropie de spectator și-l întreabă ce are în mîna. Spectatorul răspunde, cu multă siguranță portocala. La invitația ce i-se face de distă, spectatorul curăță portocala-mînanca.

Gustarea spectatorului este de ilaritate publicului: căci spectatorul căruia i-se parea că mîncase o portocală nu mîncase, în realitate de cât o...

Miraculoasele experimente ale artiștilor, ne face să sfîtuim pe cititorie parte la reprezentățiunile ce vor avea în sala hotelului „Crucea Albă“ în seara 24 și 25 Septembrie (Miercuri și Joi)

ȘTIRI LITERARE.

„Sămănătorul“ în ediție populară. În numărul din urmă „Sămănătorul“ scrie: „Dorind ca revista noastră să pătrundă cât mai adînc în sinul poporului românesc, aducem la cunoștință preoților și învățătorilor noștri — de aici și de peste munți — că Administrația „Sămănătorului“ va tipări pe viitor o ediție populară, care se va desface numai prin abonament anual cu prețul de 6 lei, plătit înainte.“
Nu putem îndestul lauda inițiativa celor dela „Sămănătorul“.

„Cartea Românului“, această fi titlul „Călindarului pe anul 1904“ editat de institutul tipografic „Gălbenuș“ (proprietar Ioan Gălbenuș) din Șimleui Silvaniei va eda la finea lunii Septembrie a. c.

Această întreprindere literară va fi un adevărat magazin de învățături pentru toți Românii. Pornind dela viața proprie (Selagiul) în anul prim va da un scurt istoric al dezvoltării naționale bisericăscă, culturală și economică Selagiul. Acest istoric va fi ilustrat portretele bărbaților noștri conditorii și a instituțiilor de mai mare portanță din acest ținut.

Un grup de bărbați cu renome literar bine cunoscut, va da de învățături folositoare pentru mîna, fie acela domn ori țer.

În anul al doilea și cetera vom continua cu îmbogățirea material pus în ordinea cea mai efectă astfel, că cei-ce vor aduna loc călindarul nostru în timp de câțiva ani vor avea o bibliotecă mult folositoare în toată privința.

Atragem deci atențiunea publicului nostru și îndeosebi a d-lor preoți și învățători de pe acuma asupra călindarului „Cartea Românului“, care pe lângă aceea că va fi „adjușat“ după cerințele cele mai perfecte a timpurilor modern, va fi totodată și foarte ieftin.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Septembrie n. 1903.

Din cauza sfîntei sîrbători de Iaur N-rul proximi al foit noastre va apărea numai Marți la ameați.

Știri personale. P. S. Sa Episcopul I. I. Papp al Aradului, însoțit de vicarul V. Mangra și protopopul Dr. I. Trailescu și V. Belez va pleca mâine dimineața spre S.-Miclăușul-Mare, unde va sfinți biserica.

Persecuțiune. — nu se poate afla cine era cel care a cerut să se urmeze la lăsa din Ciomacoz. După cum s'auzează adică informații. Judele de instrucție Marți toată ziua a petrecut-o în Ciomacoz, ascultând peste 40 oameni. A pus mare greutate și a căutat să afle dacă dl. lăsa era agitat în biserică și dacă a oărit ori nu înaintea bisericii pe credincioșii săi cari vorbesc mai cu plăcere unguște? Incontra cercetării dl. lăsa a făcut apel și de va ajunge în Ciomacoz la desbatere, îl va apăra avocatul Dr. G. Tripon din Bistrița.

A apărut: „Povestiri și Schițe” de N. S. Secula. Un dragut volum, pretul 1 cor. Dl. Secula e atât de binecunoscut ca bun povestitor, încât aproape ne simțim dispensați a mai recomanda noul său volum. Cu toate acestea îl vom face mai cunoscut în unul dintre numerele viitoare. Cartea se află de vânzare la adm. „Tribuna Poporului” și la librăria românească 1. Simion (Deak-Ferencz Nr. 30). La comandă pe poștă a se mai adăoga 10 fl. spese poștale.

Patrioții furioși. Presa maghiară e furioasă pe Croați, cari cu ocazia excursiei ce au întreprins studenții maghiari de la preparandia din Deva în Fiume și de acolo pe vaporul Zagreb au plecat să viziteze porturile dalmate. Prima stație a fost Zara, pe urmă Spalato, aici întreaga societate a cinat pe coverta vaporului. Pe termenul marilor și pe Piața San-Pietro de obicei se plimbă multa lume; îndată însă ce s'a auzit că pe vapor sunt maghiari, mulțimea s'a aglomerat și a început să facă demonstrații contra maghiarilor strigând: Jos cu maghiarii! Să piară studenții maghiari. Apoi au venit mai mulți pe vapor și au insultat studenții, le-au aruncat tot de pe masă și s'au luat la bătaie; maghiarii însă s'au retras în cabine; ear adversarii reînțorși pe termen unde au fost primiți cu ovații și numai poliția i-a putut împiedica.

Un conte sovnișt. Foile maghiare adăoie mare lauda unui sovnișt maghiar. Vorba de contele Telek József, care a dat ordin ca pe proprietatea lui să se angajeze numai lucrători, cari vorbesc numai unguște, s'au cari nu știu, trebuie să învețe în 2 luni, fie român sau slovac și trebuie să se maghiarizeze toți.

Neica — Honisch este fotograf în Arad și dacă am vrea să fim atât de drepti pe cât e de rău d'ea, am putea să-l criticăm aspru. Dar noi nu vrem să stăm de povestii cu dl. Honisch, ci reproducem din revista sa literară (?) următoarele șire scrise la adresa noastră:

„Asta tot e obrăznicie strigătoare la cer. Valahii ce morțae până unguște să se scoată din rēbdare pe noi, Unguri. Nu știm oare că într'o clipă neprecugetat, Ungurimea îl va trage în țepa pe toți?”

Honisch — Ungur? Dar numele-l are de colo că-i — Svab.

Ce privește acum teama, întrebăm: nu se teme d'ea să scrie astfel? Și ce vede: când ar da „o clipă neprecugetat” peste Unguri ca să voiască a ne trage în țepa. Românii ar sta cu mâinile în sân? De altfel ni-se spune că d'ea publicase în „Allöhd” o poezie despre un magar oare-care.

Cum își stie face Românul datoria! Miercuri în săptămâna trecută, când s'au întors soldații de la manevre, în Dobrița s'a întâmplat următorul fapt. După ce toți soldații s'au retras de pe personul gărit, a atras atenția publicului un ințanțerist român cu sulita în pușcă, care plimbându-se în pași reglementari, păzea o traistă mare, așezată aproape de peron: de câte ori se apropia vre-un vigil de la tren de traistă, Românul strigă:

— Halt! Wer da!?

— Așa l'au putut îndupleca să lase trecerea liberă funcționarilor de la tren. De Miercuri, până Joi după amiază soldatul credincios datoriei sale sta tot pază lângă traistă, fără să fi dormit sau să fi mâncat. Trecătorii nu și știau da seamă de rostul acestei sentineli. Abia Joi după amiază a sosit în grabă un soldat, trimis din partea oficerului să-l caute pe infan-

teristul care s'a bucurat văzându-se eliberat din serviciul de sentinela și atunci a povestit că oficerul îi poruncise când s'a dat jos din tren să păzească traistă până va trimite pe cineva după ea; oficerul își uitase de bietul soldat.

Presa maghiară face haz de „proștia Românului care a stat acolo atăta, conform poruncii șefului său. Noi credem însă că acel Român a dat o strălucită dovadă de calitate sa mare militară.

Inaugurarea festivă a anului școlar la școlile medii române din Brașov, s'a făcut Miercuri la oarele 3 p. m. prin cetirea legilor disciplinare. Cu această ocaziune directorul gimnazial V. Onișiu, într'o măduvoasă alocuțiune le-a recomandat elevilor observarea conscientioasă a legilor școlare, cultivarea virtuților străbune ale neamului nostru și paralel evitarea scăderilor, ce fatalmente la singuraticii, ca și la popoare cerecă să paralizese cele mai distinse calități sufletești. De astă-data directorul Onișiu insistă mai ales asupra urei și învidiei, spiritului de clică și gășca, care dacă s'ar încuibă deja în inimile fragede ale tinerimii noastre — s'ar descărca apoi ca un blăstăm tradițional asupra neamului nostru prin spiritul otrăvitor al desbinării și neînțelegerii. — Joi a avut loc pe lângă o superbă zi de toamnă excursiunea la Poiană, dar numai a elevilor de la gimnaziu și școala reală. Am rămas surprinși, când am auzit că elevii școlilor comerciale — lucru ne mai pomenit până acum — n'au participat la excursiunea obișnuită, ținută până acum de elevii tuturor institutelor române în comună dragoste și voe bună. Nu cumva este în joc și în cazul de față acel spirit nesănătos-separatist, de care s'a făcut amintire în discursul de inaugurare a anului școlar; („Gazeta”)

Austen Chamberlain, ministrul de colonii al Angliei, urzitorul nemilosului război contra Burilor, și-a dat dimisia. Cauza dimisionării sunt niște diferende politice acute între el și ministrul-președinte Balfour. Acesta, din partea sa, răspunzând scrisorii de dimisionare, dă espresie nădejdi, că Chamberlain va rămâne și pe mai departe în postul său. Dimisionarea lui Chamberlain, probabil, va avea de urmărire demisionarea întregului cabinet.

Alegerea de notar în Chitighaza. Sub presiunea protopretorelui Lukács Endre, Joi s'a ținut alegerea de notar în Chitighaza. Candidați au fost doi: Aurel Popovici, candidatul românilor, și Nagy Sándor, scriitor la pretorele din Elek, — candidatul stăpănit din comitat. Ca să înfrice poporul recuiraseră și vre-o 9 geandarmi, cari firește n'au fost în stare să scoată poporul român din flegmă. La alegere a reușit candidatul românilor: dl. Aurel Popovici. — După cum ni se scrie, contra candidatul, Nagy Sándor, înțatâta era sigur de alege, încât își comandase deja și banchetul!

Sinuciderea d'nei colonel Pontbriant. O nenorocire care pune în doliu o bună parte din societatea bucureșteană, a s'gduid Miercuri seara populațiunea din strada Romana.

D-na Zoe Pontbriant, văduva colonelului Scarlet Pontbriant, mort în săptămânile trecute, la Craiova, și-a curmat viața trăgându-și în inimă un glonte.

Doamna Pontbriant, locuia cu copiii și cu nește rude în strada Romana Nr. 19. Moartea colonelului afectase cumplit pe d-na Pontbriant, din cauza aceasta, nețerita văduvă era într'o continuă surescitare nervoasă. Miercuri seara, după masă, profitând de un moment când rămăsese singură în odaia de culcare, scoase un revolver pe care-l avea într'o valiză și își trase un glonte în inimă.

Moartea i a fost instantanee.

Această înfricoșată nenorocire, a doua, în câte-va săptămâni, care lovește pe mult încercata familie Pontbriant, umplie de durere numeroase rude și lasă orfanii trei copilași.

Un turist român. Ziarul vienez „Die Zeit” a primit din Lisabona următoarea telegramă:

A sosit la Elvas (Portugalia) doctorul român Vasile Georgescu, care are să străbată în două ani și 9 luni 39,610 kilometri, pe jos, fără bani în buzunar, având a primi, dacă isbutește, un premiu de 200 de mii de franci de la un club de sport din București.

Georgescu merge de 22 de luni și a străbătuț România, Rusia, Serbia, Turcia, Grecia, Armenia, Albania, Macedonia, Muntenegru, Bulgaria, Serbia, Austria, Germania, Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia, Norvegia, Anglia, Irlanda, Franța și Spania.

Acum călătorește prin Portugalia. El a străbătuț deja 32,314 kilometri.

Face de la 60 până la 80 de kilometri pe zi și trimite regulat clubului încălțăminte uzată de care nu se mai poate servi.

Presa portugheză îl salută cu amabilitate.

Lupta cu ursul. Se scrie din Oradia-mare: Deja de mult s'a observat în ținutul Beiușului, că în pădurile din apropiere s'au sporit urșii. Până acum au făcut pagubă numai în sămănături; alaltăeri însă a căzut jertfă și un om. Jertfa a fost Gabriel Giurge, fecior de 19 ani din comuna Pevici, care cu un tovarăș mai tiner păzea turmele. Pe când păstorul cel mai tiner era ocupat cu adunarea oilor, din desisuri eși un urs sdravă, care o porni direct spre o turmă. Giurge fără să se gândească la ce primejdie se expune, sări cu o băta mare să alunge fiara. Atunci ursul s'a aruncat asupra lui Giurge. Cu o lovitură de labă l'a trântit la pământ, îl mușcă de pulpă și începu să-l rupă în bucăți. Atunci sosi și păstorul cel mai tiner, care increment de spaimă privea scena îngrozitoare. Baiatul sumuța cet patru dulăi asupra ursului, și așa bietul ficior scăpă cel puțin de nu muri sub ghiarele ursului; căci fiara își părăsi victima și se 'ntoarse spre dulăi. Atunci păstorelul alergă în sat și alarmă oamenii, cari toți veniră înarmați cu topoare și ciomege, dar ursul dispăruse deja. Victima ciungărită zăcea leșinată. L'au dus în sat; dar bietul Giurge abea va fi ajuns dimineața, căci abea a doua zi a căpetat ajutor medical.

Ghetele lui Porter sunt cunoscute ca aparținând fabricatului mai bun. În ce privește forma de gust și calitatea bună, ghetele lui Porter sunt neîntrecute. Că marele magazin alui Porter a luat un avînt așa de mare, are s'o mulțumiască în rindul înțatîi calității escelente a ghetelor. Acei mușteri din provincă, cari nu pot veni în persoană, să binevoiască a telefona (n-rul 324) la marele magazin alui Porter din Piața Libertății, unde momentan se satisface tuturor dorințelor.

Iubileul unei firme din Arad. Luniă trecută, marele bazar al fraților Deutsch a avut serbătoare mare: s'a mutat în palatul minoriiilor. Localitățile noi sunt impozante, de proporții grandioase. Atât în partere, cât și în etaje e o adevărată expoziție de confecțiuni. Tot ce e modern e îngramădit în acest bazar. Sunt despărțeminte deosebite pentru mărfurile de bumbac, mătasă, trusouri, covoare, perdele, — ear sus, în etaje haine gata pentru dame: juupoane, jachete și diferite posamanterii. Chiar și esteriorul bazarului e impozant și face o noare nu numai fraților Deutsch, ci și orașului nostru. Recomandăm tuturor să cerceteze acest mare bazar.

Cea mai nestricătoasă cremă pentru înfrumșetarea tenului e crema de flori de liliac. un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.

Săpun de flori de liliac bucata 70 fl.

Pasta luno 2 cor.

Pudră luno 2 cor.

— Mijloc sigur contra durerilor de stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului Kossuth. O cutie de probă 1 cor. 20 fl.; o cutie de probă 2 cor.

— Contra guturaiului, tusei, ragoșelii, flegmei și a afecțiunilor laringelii are un efect miraculos pastilele de pepr Senega. Se pot găsi în farmacia „Verg-Maria” alui Kossuth, în Arad, Piața Boross-Beni 150 (casa Dengl).

AVIS.

Rugăm toți abonenții nostri cari sunt în restanța cu abonamentul folii, să binevoiască a rēscumpăra chitanțele de abonament, ce li-se vor prezinta prin oficiul poștal.

Adm., Trib. Pop.

ULTIME ȘTIRI.

Impăratul Germaniei în Viena.

Viena, 18 Sept. La 10 ore a. m. a sosit la Viena Wilhelm, împăratul Germaniei, întâmpinat la gară de M. Sa și toți arhiducii. Deși v'amea e noroasă, imenă mulțime se adunase pe strade aclamând pr t tindent p' înaltul oaspe. Trepele cari f'rmu cordon erau compuse din 34 ba'alionne de infanterie și 18 bat. de cavalerie. La Burg M. Lor au fost întâmpinați de principele Liechtenstein mareșalul de curte și contele Koloniecki, cari l'au condus pe împăratul Germaniei în apartamentele Sale.

La 11 ore Wilhelm l'a primit în audiență pe ambasadorul german contele Wedel, apoi a vizitat cap-la. unde sunt așzate și r'ile reginei Elisabeta și alui Rudolf, depunând pe ele câte o cunună frumoasă. De aici a m'ant din nou în Burg, unde a luat dejunul în societatea M. Sale, a monarchului nost u. Sara la 6 ore a fost masă festivă, cu care p'rbj M. Sa l'a salutată în cuvinte calde pe înaltul său oaspe. Wilhelm a ridicat paharu' în sân tatea monarchului nostru. Sara la 8 ore a fost reprezentație festivă la Operă, la care au asistat ambj împărați, primiți la intrarea în logi cu entusias'e aclamațiunt.

Red. respons. Ioan Russu Șiriuu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Cele mai moderne

paltoane de copii și dame, mai etin se pot procura la firma

SCHWARZBERGER MANO

(Vörösmarthy u. 3.)

cunoscută ca o firmă solidă. In magazinul acestei firme, care aproape exclusiv ține numai pachete de dame, au sosit deja, în mare asortiment,

noutăți în articoli —

de toamnă și iarnă.

Merită spriginul tuturor noua firmă, care și-a pus de țintă a satisface tuturor pretențiilor marelui public.

BAZAR CENTRAL DE MODĂ

FRĂȚII DEUTSCH

ARAD,

Palatul Minorităților.

Albituri pentru
bărbați și dame.

Avem onoarea a aduce la cunoștință mult stimat. public, că din piața Libertății, unde a existat 13 ani, am mutat

Specialități: stofe
de haine p. dame

Bazarul de modă

în clădirea bisericii rev. părinți minorități unde, în încăperile impozante am mărit stocul de până acum al mărfurilor cu cele mai noi specialități și articoli de modă din urma, în cât suntem în poziția d'a satisface celor mai mari pretenții.

Confecțiuni
pentru dame, fete
și copilate.

Perdele.

Covoare.

Șarșafuri.

Bazarul central de modă

l'am deschis

la 14 Septembrie a. c.

când am început vânzarea tuturor mărfurilor.

Mătăsării.
Broderii p. haine.

Bluze.

Rochii.

Cu deos. stima:

FRĂȚII DEUTSCH, ARAD.

Palatul Minorităților.

VINETEA

mai bună la spălat.

Sub scutul legilor.

Vineteala ca mai folosită în spălătorii și case private.

Eftină și neîntrecută!

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spălături. — 1 sticlă mare costă 1 cor. 60 fl., 1/2 de sticlă 1 cor.

Se poate căpăta pretutindeni

Se ne ferim de falsificate.

916 16-20

URANOS

Singurii
Fabricanți:

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică.

BUDAPESTA,
VI., strada Rozsa 58.

Cel mai vechiu atelier de reparaturi și depozit de biciclete și mașini de cusut, în Arad, piața Libertății 7.

HAMMER VILMOS

mehanician electric.

N-rul telefonului 96.

Biciclete de Dresda, calitatea I.

Depozit de

Mașini de cusut Singer pentru brodării fine, și

mașini de cusut Singer cu 32 fl. pe lângă garanție de 5 ani.

Instalări de sonerii și telefon.

se primesc pe lângă mare garanție. Mare depozit de bucați de biciclete și mașini de cusut. 1059 9-

Telefon pentru oraș și comitat 471.

In atenția gospodărițelor.

Am Sober

Sticlele de aburi

pentru crastaveti și poame, fabricat model, rezistând celui mai mare grad de caldura, făcut din o singură bucată, pereți de sticlă, de culoare verde sau albă.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase numai la

URBAN E.

urm. ved. Sütő József
prăvălie de sticlării

Arad, Forray-uteza 2/c.

Mare depozit de tot felul de sticle, porcelanuri, vase de fert, lampe, cadre pe lângă prețuri scăzute.

Tot aici se capăta PETROLEU de CRISTAL fără miros; 1 litru 20 cr.

Comande din provincie prompt și grabnic. 1052 11-80

In sala mare dela „Crucea albă“,

Numai 2 repres.

Mercuri și Joi la 23 și 24 sept.

Inceputul la 8 ore.

HOMES & FEY

Cel mai renumiți artiști ai lumii. Occultism, spiritism, psihologie, somnambulism, și sugestie.

Prețurile: locul I. 2 cor. locul II. I cor. 50 fl. Loc de stat I cor. Galeire 50 fl — Bilete se pot cumpăra în librăria lui Klein Mór.

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387.

BRAUN N. A.

depozit de culori.

Arad, str. Forray, piața Boros-Béni.

Mare depozit de firnis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a toate de prima calitate.

— Comande din provincia se eșteptuiesc prompt și solid — Pachetarea gratuit.

Cel mai eftin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericale,

bucați de aur și argint (frante)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 49-

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaergiu

Arad, Strada Templom.

— Telefon n-rul 438. —

Industria locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Csah Katslin)

din luna Maiu 1903 în ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löcs).

Recomandă în atențiunea mult on. public marele său

magazin de mănuși pentru bărbați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de branșa asta, pe lângă prețuri eftine. — Asortiment uriaș 1058 5-50

KALMAR JOZSEF

mechanc.

Recomandă

Bicicletele

sale de cea mai bună calitate.

Are în deposit gumă interioară și esteroară de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție eșteptuiesc 975 57-

Reparaturi de biciclete,

instalări de

sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

In piața Tököly

in edificiul ROMÂNE bisericii

am deschis o hală de cafea și bucătărie

corespunzătoare recerințelor moderne, unde cu prețuri excepțional de eftine se pot căpăta mâncări bune de casă. Se dă și vipt pe lună, în abonament. Serviciu prompt și curat.

1060 5-5

Cu deos. stimă

Koronell F.

In atențiunea ziditorilor, a proprietarilor de case și a chiriașilor!

978 21-50

Avem onoare a Vă atrage atenția asupra atelierului nostru de

lăcătuși i reparaturi

din ARAD, Boros Béni-tér Nr. 2, unde eșecutăm lucrurile în fier de lipsă la zidiri, gratis la morminți și vetre practice, precum și tot felul de reparaturi de soiul asta, pe lângă prețuri foarte favorabile și garanție deplină.

Cu toată stima:

VANCSÓ și LANG,

lăcătuși de artă și zidire.

WOLF JÁNOS,

— clobotar de ghețe de bărbați și dame. — Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoare a atrage atenția on. public din loc și provincia, că în atelierul meu de clobotarie pregătesc ghețele cele mai frumoase, elegante și solide, precum și ghețe ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 26-50

FRATII FLEISCHER

fabrică de mobile de fer

Arad, strada Fürdő Nr. 10.

Recomandă fabricațiunile sale cu gust eșectuite și în stare de-a sta față cu ori-ce concurență, ca

Paturî de fer

cu uneltele de trebuință, noptiere, lavabouri (spălător), paturî elegante pentru copii, leagăne și trăsuri pentru copii.

Primește ajustare, cu prețuri convenabile, de hoteluri, scaune de grădina, mese, chioscuri, case de caritate, internate, spitaluri și casarme.

Somiere (madraț) de sirmă,

se confecționează după măsură, cu prețuri avantajoase.

Program cu ilustrațiuni se trimite francat și gratis. 1048 4-4

Alegere mare în stofe engleze și franceze

Spre binevoitoarea atențiune!

Subscrisal lui permit a anurța cu stimă P. T Public din Oravița și jur, că am deschis de mai mulți ani în casa mea proprie vis à-vis de casa lui Medit un

Atelier pentru haine bărbătești.

Basat pe cunoaștințele mele în croit și executare fiină ce le-am câștigat în decurs de mai mulți ani în primele ateliere din capitală, pot servi pe On. mușterii cari mă vor onora cu comande cu croiul cel mai nou englez și francez.

R-g în special cu umilință inteligentă română — și cu considerare la faptul că sunt român — să binevoiască a mă onora cu comanda D-lor.

Pentru serviciu prompt și eșteptuire solidă garantează cu toată stima

P. COLARIU,

854 5-5

croitorie engleză și franceză.

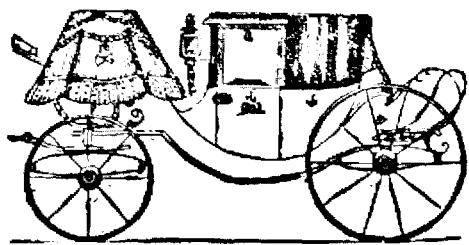
Oravița, în casa proprie, strada principală.

Alegere mare în stofe engleze și franceze

Stofe proaspete în depozit

Stofe proaspete în depozit

Telefon în provincie și în oraș 467.

KARDOS GYULA,

fabricant de trăsuri.

Timișoara-Fabric, str. Király nr. 14.

Recomandă în atențiunea on. public atelierul său din casa particulară, unde se fabrică tot felul de trăsuri cu coș și fără coș;

1041 11-25

Calese și trăsuri comune.

■ Prețuri moderate și lucru solid, frumos și elegant. ■

Se primesc reparaturi și transformarea trásurilor vechi, tot asemenea fabricarea dricurilor sau repararea lor.

— Se primesc lucrări de faur, butnar, auriri și șea. —

■ Mare depozit în trăsuri (calese) noi și folosite! ■

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! **Jahner-Crème fără grăsime.** Nou!

Mai nou product higienic pentru înfrumșetarea și nobilizarea pielii.

Efectul îndată fără exemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei netezimii de marmor alb și fină, care acă nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'ă dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune insuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea înfrumșetării. Nestricăcios! În momentul efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de înferbinări, bubite, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește sbărcituri și semn de bubat, acordă însuși la persoane mai betrane o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșeță frapantă și o culoare dragostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime s'ă poate mai virtos ziua cu succes a se întrebunța. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de orice aspreală și exercită înfință cea mai binefacătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadului trebuie mai întâiu să spalăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadului se înaintează foarte esențial. 1 drb. 60 fileri.

Jahner pudere. Jahner-pudera este nedisputaver non plus ultra a tuturor pudurilor. Este un pudor pentru bai, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea peloi, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nestricăcios. Jahner-pudera este un product perfecționat, care în privința bunătății a flueței și a nepernișosității este asemenea oricărui pudor indigen și din țări externe. Pentru blondine s'ă la rosa sau alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șatula 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nicădă dindți găuroși și delatură durerea de dindți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă a dindților. Toama așa se potriveste la dindți cu rădăcină clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dindților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dindților. La dureri de dindți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fileri.

Jahner pasta de dindți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțază pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dindților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dindților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dindților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dindți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la depina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 fileri.

Jahner vapseală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nestricăcios mijloc care îndată după prima întrebunțare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu s'ă întâmplă.

La cumpărare s'ă se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet s'ă poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondină este pe deplin nestricăcioasă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pânzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu s'ă poate cu apa blondină colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vapseală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarrhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gădelării în ghit, catarrhului de plămâni, a respirației grele. 1 șatula 80 fileri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, lachias, Serăn tirea unor membre, întepenirea musculilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sângele, iritează activitatea maștelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, fereș stricată și rămașele rămase din alte betesuguri. 1 boiță 80 fileri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreolat, depărtează acriciunea, flegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și escită pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporțește activitatea intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 fileri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie ci și la tot felul de excreșenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

1036 11-25

Comandele s'ă se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabric strada principală Nr. 70.

Planuri și preliminarare de spese servesc gratuit

Avisez cu tot respectul publicul din loc și jur, că
Atelierul meu de măsur

pentru edificii, mobile și portal

I-am mutat din str. Boros-Béni Nr. 23, unde a fost până aci, în strada **Deak Ferencz Nr. 32** (casa Savlot) și mărimdu-l, l-am arangeat conform exigentelor moderne.

Primesc ori-ce lucrare de măsur: mobile, portal, lucrări de măsur la edificiul, etc. precum și arangeamente de biserică, școale, prăvălii, cancelarii, mobile artistice, precum și lucrări de edificiul atât în loc cât și în provința, primesc cu prețurile cele mai moderate.

Cer sprijinul onoratului public la întreprinderea mărită.

Cu deosebită stimă:

KREMER JÁNOS,

1003 6-10

măsar.

Planuri și preliminarare de spese servesc g. atuit

Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

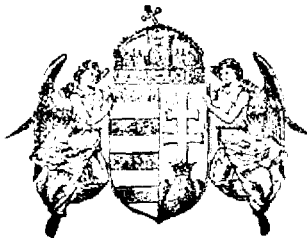
Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

GILLER ROBERT
— ciasornicar și giuvaeriu —
Arad, Andrassy-tér 4. (Hot. Nándor)

P. nru reparaturi de ciasornice p. r. merc. garanția pe 2 an. 979 23-25

Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

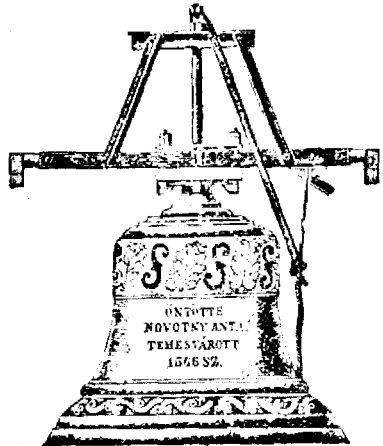

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre prăgătirea clopotei noi, precum la turnarea de nou clopotele stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, produsele cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întosce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele s'nt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mătuțite de creșare.

Cu deosebire recomând

clopote patentate garuite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provenite în partea superioară — ca violina — cu gură dură și figură

Să p ntru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu așa că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotei vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 9-52